

KAARLO HÄMÄLÄINEN

Sulkavan Keräilijä ja
Tarinoiden Tallettaja

Sulkavalla eli mies nimeltä Kaarlo Hämälinen (1879–1951). Hän ei ollut pelkkä asukas, vaan todellinen menneisyyden vaalija, jonka intohimo vanhoja esineitä kohtaan johti ainutlaatuisen kokoelman syntyyn. Kaarlo Hämälinen työ oli enemmän kuin keräilyä; se oli historiaa – Sulkavan ja sen ihmisten elämää – jota hän halusi vaalia ja tallentaa tuleville sukupolville. Kaarlo Hämälinen, syntyjään pietarilainen ja koulutukseltaan nimineuvos, päätyi lopulta isänsä kotipitäjään Sulkavalle. Ennen tätä hän oli palvellut Venäjän amiraliteetin karttaosastolla, yleten aina kapteeniksi saakka. Ensimmäisen maailmansodan aikana hän toimi kuriirina, ja Venäjän vallankumouksen jälkeen, menetettyään virkansa ja säästönsä, hän palasi Suomeen. Sulkavalla hän omistautui intohimolleen: muinaistutkimukseen ja vanhojen esineiden keräilyyn, tullen yhdeksi aikansa tunnetuimmista muinaisesineiden keräilijöistä Suomessa.

Hämälinen kokoelma ei koostunut vain arvokkaista taideasteista tai harvinaisista postimerkeistä. Sen sijaan hän keräsi esineitä, jotka puhuivat tavallisten ihmisten arjesta ja työstä: vanhoja työkaluja, maatalousesineitä, keittiövälineitä, tekstiilejä ja kaikkea sitä, mikä oli ollut olennainen osa savolaista elämää menneillä vuosikymmenillä. Jokaisella esineellä oli tarinansa, ja Kaarlo oli mestari kuulemaan ja kertomaan niitä. Hän ymmärsi, että vanha kirves tai kulunut kangaspala kätki sisäänsä sukupolvien työn, toivon ja unelmat. Nimineuvos elehti paljon käsillään. Hän näemmä innostui kertomaan keräilemien tavaroiden tarinaa ja "romuneuvokseksiin" häntä kutsuttiin. Häntä kuvailtiin pienikokoiseksi sekä hienopiirteiseksi herrasmieheksi, joka pukeutui knallihattuun, shakettipukuun. Usein hänen päällystakkinsa taskut pullottivat tavarapaljoudesta – joka oli merkki hänen jatkuvasta tavarain etsinnästään ja löydöksistään.

Kaarlo Hämälinen, kuvaaja: R. Ruponen

"Hämälinen perintö elää ja muistuttaa meitä siitä, kuinka tärkeää on vaalia omia juuriamme ja ymmärtää, mistä olemme tulleet." - Telataipaleen Hämälaisten sukuseura

Kaarlo Hämälinen keräilyesineistö

Rauhaniemen museo, Vanha Lossiranta 2, Sulkava
Aukiolot Juhannuksesta elokuun ensimmäiseen
lauantaihin, tiistai-lauantai klo 11-17. Maksuton.

Kaarlo Hämälinen muistomerkki

Sulkavan kirjasto, Etelätuvantie 1, Sulkava

Suomen kansalliskirjasto, digilehti.
Suomen kuvalehti 17.6.1939

Kaarlo kiersi lähipitäjiä, ympäri Sulkavaa, jutteli ihmisten kanssa, kuunteli vanhoja kertomuksia ja otti vastaan esineitä, joille muut eivät enää nähneet käyttöä. Mutta Kaarlo näki niissä historian palasia. Hänen motivaationsa ei ollut omaisuus tai mammona, vaan syvä kunnioitus menneitä sukupolvia ja heidän työtään kohtaan. Hän halusi estää Sulkavan ja sen asukkaiden tarinoiden katoamisen unohduksiin. Romuneuvos käytti kaikki vähäiset varansa keräten esineitä, mutta sai matkan varrella jonkun verran avustuksia mm. Savonlinnan matkatoimistolta toimintansa jatkamiseen. Myöhemmin hän sai tunnustusta jopa presidentti Svinhufvudilta sekä opetusministeriön 1200 markan eläkkeen loppuvuotiksi tunnustuksena työstään.

Vaalikaa
menneisyyttä

Nimineuvoksen mittava kokoelma, joka kasvoi noin 3000 esineen suuruiseksi, siirtyi osittain Sulkavan kunnan ja osittain Kansallismuseon omistukseen. Osa esineistä on Savonlinnassa Pyhän Olavin Killan hallussa. Hänen elämäntyönsä kulminoituu tänä päivänä **Rauhaniemen museossa** sijaitsevaan näyttelyyn. Tässä näyttelyssä kävijät voivat yhä aistia menneen ajan tunnelman ja nähdä esineet, jotka kertovat tarinoita sulkavalaisten elämästä. Sulkavan kirkon kirkkotarhassa Kaarlo Hämälinen haudan muistokivessä on pysäyttävä lause: "VAALIKAA MENNEISYYTTÄ" - toteamus, joka kuvaa täydellisesti hänen elämäntyönsä ydintä. Hänen muistoaan vaalii myös Telataipaleen Hämäläiset -sukuseuran tilaama muistomerkki, joka paljastettiin Sulkavan Kirjaston pihassa vuonna 2011, tasan 60 vuotta hänen kuolemansa jälkeen.